

BEZUINIG HET ONDERWIJS NIET KAPOT
AAN: MINISTER-PRESIDENT SCHOOF, STAATSSECRETARIS MARIËLLE PAUL, LEDEN VAN
DE TWEEDE KAMER

Met grote zorg en toenemende verbazing zien wij hoe een stapeling van bezuinigingen op het onderwijs wordt doorgevoerd. Pijnlijke bezuinigingen, omdat deze de meest kwetsbare leerlingen treffen. Zoals kinderen die een achterstand hebben en gebruik maken van de voorschool of op school extra taalles en huiswerkbegeleiding krijgen, kinderen die baat hebben bij kleinere klassen en persoonlijke mentoraatstrategieën of kinderen die opgroeien in een situatie waar sprake is van sociaaleconomische achterstand en door school ondersteund worden door bijvoorbeeld de organisatie van naschoolse activiteiten, de financiering van musea-bezoek of laptops voor leerlingen. Deze bezuinigingen zijn schadelijk en moeten zo snel mogelijk worden teruggedraaid.

De maatregelen zijn onverantwoord en averechts, omdat het gaat om bewezen effectieve programma's om ontwikkelkansen te verbeteren en te zorgen dat ieder kind – ongeacht diens thuissituatie – de kansen krijgt die het verdient. Vele tienduizenden kinderen dreigen hier de dupe van te worden.

Terwijl de bezuiniging van € 1,1 miljard op de sector afgelopen najaar nog maar net is ingegaan, is met de Voorjaarsnota opnieuw een greep uit de pot gedaan. Deze programma's worden o.a. geraakt:

Bezuinigingsmaatregel	Impact
<i>Het programma school en omgeving – voortgekomen uit een langlopende wens om kansengelijkheid te vergroten door extra activiteiten in en buiten school aan te kunnen bieden, zoals sportactiviteiten, kunst- of technieklessen, natuureducatie etc. – is met € 115 mln. gekort (23% van het oorspronkelijke budget).¹</i>	<i>Een leerling op een basisschool in Rotterdam Centrum ontvangt momenteel 5,5u verlengde lestijd en ondersteunende activiteiten. Zonder deze subsidie verliest het kind 220u aan extra lestijd per schooljaar ter waarde van € 25.960 per jaar. Dit vergroot de kans op blijvende achterstanden en een goede doorstroom naar vervolgonderwijs.</i>
<i>De onderwijskansenregeling is met de voorjaarsnota geheel wegbezuinigd. Het gaat om jaarlijks € 177 mln., waardoor met name het vmbo en praktijkonderwijs niet langer kunnen inzetten op ondersteuning van leerlingen die gerichte, tijdige en structurele ondersteuning nodig hebben die verder gaat dan het reguliere lesprogramma.</i>	<i>De Utrechtse vmbo school Globe heeft per leerling op jaarbasis ruim 1.700 euro minder te besteden. Door deze bezuiniging is de school gedwongen de klassen te vergroten en onder andere te bezuinigen op intensieve begeleiding (mentorcoaches), het toezien van rust en veiligheid, taalondersteuning, huiswerkbegeleiding en talentontwikkeling.</i>
<i>De subsidieregeling brede brugklassen – bedoeld om kinderen meer tijd te geven om op het juiste niveau te komen, in plaats van ze op hun 12^e al in een hokje te stoppen, wat alle experts erkennen als fundamenteel voor meer kansengelijkheid – is afgeschaft om € 55 mln. te besparen.</i>	<i>Elf scholen binnen een Rotterdams schoolbestuur verliezen samen €1,1 miljoen aan subsidie voor brede brugklassen, oftewel €100.000 per school. Hierdoor verliezen ongeveer 1.320 leerlingen de mogelijkheid om deel te nemen aan een brede brugklas. Dit betekent minder tijd voor brede oriëntatie en talentontwikkeling, wat leidt tot vroegtijdige selectie en een eerdere indeling in vaste leerstromen.</i>
<i>Op het budget voor onderwijsachterstandenbeleid wordt 10% gekort, wat neerkomt op ruim € 57 mln. Hiermee wordt o.a. de voorschool en programma's voor extra inzet op basisvaardigheden voor jonge kinderen gefinancierd (bijvoorbeeld in de vorm van intensief taal- en rekenonderwijs).</i>	<i>Wegens de aankomende bezuiniging van 10% is in Amsterdam aangekondigd dat de startleeftijd voor niet-doelgroep kinderen verhoogd wordt van 2 jaar naar 2,5 jaar. Hierdoor hebben zij een minder goede kans om een goede start te maken, terwijl dit op deze leeftijd het meest effectief is.</i>
<i>Door het niet corrigeren van de inflatie betreffende prijzbijsstelling en basisvaardigheden, wordt er respectievelijk 52 miljoen en 48 miljoen per jaar bezuinigd. Hierdoor is er minder geld voor basis- en middelbare scholen, en minder geld voor rekenen, lezen en schrijven.</i>	<i>In Groningen, zoals op de school De Wegwijzer, zullen specialisten die zijn opgeleid op aspecten van de basisvaardigheden (rekenen en taal) door het wegvallen van middelen minder vaak ambulant worden ingezet in de school om te ondersteunen en te coachen bij de (ontwikkeling van) kwaliteit van lesgeven en een goede gedifferentieerde aanpak. Hierdoor krijgen kwetsbare kinderen niet langer de extra ondersteuning om de basisvaardigheden op het gewenste niveau te krijgen.</i>

¹ Zie ook de uitgebreide brief hierover van de VO-raad en Sectorraad praktijkonderwijs

Bovenstaande voorbeelden illustreren de lage prioriteit die het onderwijs voor u heeft. In de grote steden betekent dit dat sommige scholen meer dan 10 % moeten bezuinigen, maar overal in het land heeft dit grote impact.

De gevolgen laten zich raden: grotere klassen, minder gerichte en aanvullende ondersteuning voor leerlingen met als gevolg lagere schoolprestaties, hogere uitval, meer thuiszitters, meer doorverwijzing naar het speciaal onderwijs, en meer ongelijkheid. En dit terwijl het al code rood was in het onderwijs, met ontoereikende basisvaardigheden (één op de drie 15-jarigen heeft onvoldoende leesvaardigheid), het aantal kinderen en jongeren dat niet naar school gaat met 70.000 al jaren niet zo hoog is geweest, inmiddels al 1 op de 7 jongeren gebruik maakt van jeugdhulp en de deelname aan het speciaal onderwijs de afgelopen jaren opnieuw is gestegen (van 2% in 2016 naar 2,5% in 2024). Om deze ontwikkelingen te keren is het nodig dat juist geïnvesteerd wordt in het onderwijs (zoals de commissie Van Ark recent ook heeft geadviseerd).

Het onderwijs is dé motor van maatschappelijke vooruitgang en economische veerkracht. Wij vrezen daarom grote maatschappelijke en economische gevolgen op (middel)lange termijn. Net zoals investeringen nodig zijn in essentiële zaken als onze veiligheid en de woningbouw, is investeren in onderwijs elementair om onze welvaart te behouden en de sociale ongelijkheid in het land te verkleinen.

Kortom, investeren in talentontwikkeling en kansengelijkheid is geen kostenpost, maar een noodzakelijke investering in de toekomst van ons land. Wij kunnen niet langer toekijken hoe deze afbraak van het onderwijs wordt doorgezet waar onze kinderen en jongeren de dupe van zijn.

We roepen u op om de afbraak van ons onderwijs te stoppen en te investeren in onze kinderen en de toekomst van ons land.

Dat begint met het terugdraaien van de genoemde bezuinigingen in het funderend onderwijs. Op termijn moet juist extra geïnvesteerd worden in de toekomst van ons land: onze jeugd.

Namens:

